

Stelling 3: De gemiddelde leeftijd van de Vlaamse land- en tuinbouwer ligt in 2022 op 56 jaar, tegenover 52 jaar in 2009. 26% van de boeren is vandaag zelfs ouder dan 65. Volgens het landbouwrapport van 2024 kan slechts 13 procent van de bedrijfsleiders ouder dan 50 rekenen op een opvolger. Deze cijfers zijn niet alarmerend, onze zelfvoorziening van voedsel zal niet in het gedrang komen door schaalvergroting.

Niet akkoord - Deze cijfers zijn wel alarmerend. Schaalvergroting is op vandaag niet vanzelfsprekend. Extern salderen is beperkt en het systeem van Nutriënten Emissie Rechten (NER) zorgt ervoor dat er steeds minder en minder dieren kunnen gehouden worden. De afroaming van niet ingevulde NER en de reductie van minstens 25% van de NER per stoppende landbouwer zullen ervoor zorgen dat er minder en minder dieren kunnen gehouden worden. De ingrepen op de NER MVW (mestverwerkingsNER) zorgen er ook voor dat uitbreiding, lees schaalvergroting, niet meer mogelijk wordt.

Niet akkoord - De cijfers zijn wel alarmerend! Landbouw is veel meer dan enkel schaalvergroting. Bescherming van het beroep van boer, bedrijfssites/boerderijen en bedrijfsgrond moeten we dringend vormgeven. Want het is de diversiteit aan landbouwbedrijven die ons platteland maken. Onze sector zorgt voor zoveel meer: het landschap, werkgelegenheid, sociale verbinding, toerisme, zorg... en natuurlijk voedsel!

Niet akkoord - Hoewel een dalend aantal producenten en een stijgende schaalgrootte deel uitmaken van de natuurlijke evolutie die de landbouw reeds jaren ondergaat willen wij een toekomst waarbij voldoende (jonge) landbouwers nog steeds willen en kunnen starten in de landbouwsector, als waarborg voor voedselzekerheid, innovatie, concurrentie en weerbaarheid binnen de sector. Als Vlaamse overheid moeten we ervoor zorgen dat verschillende vormen van landbouw voldoende aantrekkelijk blijven voor starters binnen de sector. Landbouwers zijn top-ondernemers, als overheid moeten we hen het kader aanbieden, maar hoe dit ingevuld op het individuele bedrijf wordt bepaald de landbouwer/ondernemer zelf.

Niet akkoord - Niet akkoord- Groen is zeer begaan met het probleem van de vergrijzing in de sector en met het feit dat veel boeren geen opvolger meer hebben. Daarom willen wij werk maken van een duurzame toekomst voor landbouw en veeteelt in Vlaanderen. Dat vraagt een omslag, waarin lokale en duurzame voeding en eerlijke prijzen voor boeren centraal staan. In het agro-ecologisch model is er meer productie voor de nabije markt (wat voor ons ruimer gaat dan

enkel de korte keten) . Voor ons blijft er een belangrijke plaats voor veehouderij en bv. voor pluimvee. Maar het zal om minder dieren gaan waarvoor een betere prijs moet gegeven worden. Dat houdt ook een mentaliteitsverandering in bij de consumenten, die o.i. al bezig is. Boeren moeten daarin voldoende ondersteund worden via persoonlijke coaching, op het eigen erf. Veel (Europees) geld dat nu naar de landbouwsector vloeit) (via GLB en via het Vlaams Landbouw Investerings Fonds) kan veel gericht besteed worden, zodat het echt tegemoet komt aan boeren, milieu en dierenwelzijn.

Niet akkoord - We vinden deze cijfers wel alarmerend. De vergrijzing van de landbouwsector brengt onze zelfvoorzieningsgraad in het gedrang, en daarom is het dringend nodig om actie daarvoor te ondernemen. Er is niet één zaligmakende oplossing, maar het moet breder worden gezien. Dat is ook een belangrijke reden om werk te maken van een landbouwvisie 2050, die alle verschillende doelstellingen in acht neemt, en zo de landbouwers een interessante toekomst biedt. We willen daarmee bekomen dat de landbouwers een betere prijs krijgen, de natuur en het milieu wordt ontzien, er rechtszekerheid is, en jonge mensen terug in het beroep willen stappen. Heel specifiek voor jongere mensen moeten we de toegang tot grond verbeteren (maar ook voor alle boeren in het algemeen). Hiervoor hebben we 3 concrete voorstellen:

- Vlaanderen zorgt voor een sterk forum waarbinnen jonge boeren in contact komen met boeren die op pensioen gaan. Zo kunnen bedrijfsoverdrachten mogelijk worden gemaakt. Drempels die grondmobiliteit bemoeilijken worden weggewerkt.
- Vlaanderen maakt lokale besturen bewust over de mogelijkheden van landbouwgronden in publieke handen voor jonge boeren. Jonge landbouwers zijn namelijk vaak niet in staat om gronden aan te kopen, maar de lokale besturen kunnen hierbij helpen door gronden op lokaal niveau ter beschikking te stellen. Zo wordt lokale voedselproductie gewaarborgd.
- Verder moeten gronden die vrijkomen in herbevestigd agrarisch gebied en in een grondenbank zitten steeds prioritaire aangeboden worden aan jonge landbouwers.

Niet akkoord - Deze cijfers zijn zorgwekkend. Maar het zou verkeerd zijn om dit als bepalende parameter te nemen voor onze zelfvoorziening. Het aantal landbouwers daalt al decennialang aanzienlijk. Maar minder landbouwers betekent niet hetzelfde als minder landbouw. Dat merken we ook in de productie- en omzetcijfers. Dit is niet uitsluitend te wijten aan schaalvergroting of intensivering, maar ook te danken aan innovatie, zadenselectie, rassenveredeling

e.d.. Uiteraard moeten we erover waken dat we de kritische ondergrens niet bereiken en een beleid uitstippelen dat de instapkansen van nieuwe boeren faciliteert. Want minder landbouwers is een ander gegeven dan 'te weinig' boeren! Dit houdt ook rechtszekerheid, toegang tot gronden en rendabiliteit in. Last but not least willen we opmerken dat we uitdrukkelijk moeten inzetten op meer vrouwelijke (co-)bedrijfsleiders.

Niet akkoord - Wij vinden deze situatie wél alarmerend en hebben dit trouwens ook duidelijk gesteld in ons programma (<https://www.pvda.be/programma/landbouw>). De landbouw is een essentiële en onvervangbare sector; het beroep moet terug aantrekkelijk worden, onder meer door correcte prijzen waarvan echt kan geleefd worden, en door toegang tot (betaalbare) grond en krediet. Schaalvergroting lijkt een vrijwel onvermijdelijke evolutie in onze samenleving waar alles rond de markt draait, maar toch willen wij de kleinere, familiale landbouw beschermen en ondersteunen.

Niet akkoord - Het is inderdaad pijnlijk om vast te stellen hoe de vergrijzing in de landbouwsector toeslaat en hoe weinig opvolging er is. Begrijpelijk als men de overregulering, de toenemende eisen inzake milieu en klimaat, de steeds wijzigende wetgeving, de administratieve overlast,...in acht neemt. Net als in andere economische sectoren kan schaalvergroting soelaas brengen, waarmee wij niet willen gezegd hebben dat we familiale bedrijven niet moeten helpen om overeind te blijven. Dit alles in het belang van onze voedselvoorziening maar ook in het overleven van onze landbouw- en tuinbouwsector.

Niet akkoord - De enorme vergrijzing in de sector, de afwezigheid van opvolging en de schaalvergroting om met onmogelijk lage prijzen te kunnen concurreren zijn reële problemen in de sector. Maar dat betekent niet dat onze zelfvoorziening in het gedrang komt. Momenteel is een groot deel van onze voedselproductie gericht op export. Wel moeten we landbouwers weer toekomstperspectief geven door landbouwgrond toegankelijk te maken, een redelijk inkomen te verzekeren en vooral rechtszekerheid te bieden. Zo geef je landbouwers perspectief en maak je het beroep ook aantrekkelijk voor mensen die willen starten.